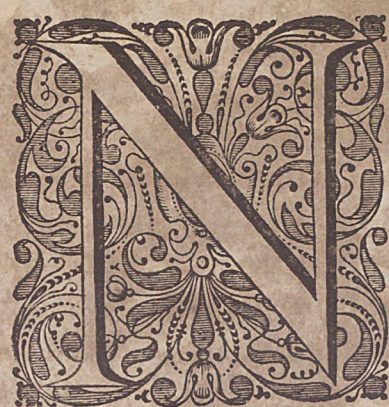

ETRURIA,

hodiè

TOSCANA.

Onidem prorsus sunt ETRURIA DVCA-TVS, & ETRURIA. Ille in umbilico fere Italiae positus, potior-rem nobilioremque Etruriae partem com-plectitur, in qua tres Respublice, potentes olim & illustres, con-

continentur, Florentina scilicet, Pisana, & Senensis: atque ultra Apenninum in Romandiola exten-ditur, ubi oppida aliquot habet, sicut & in agro Lunensi & in valle Macrae. Ab Occidente sunt Respublica Genuensis & Lucensis; Dux Mutinae in valle Caferniana: Parmensem Ducem finiti-mum habet propè Fivizanum & in Ducatu Castris. Sic quoque finitimi sunt Marchiones aliquot. è Malaspina familia in Lunensi agro, ac praterea Pitiliani comes in Senarum territo-rio. In reliquis partibus Ecclesia est, utpote in Bononienfi agro, Romandiola, Ducatu Urbini, Territorio Perusino, Tifernate, & aliis.

ETRURIA verò regio Liguriae contermina juxta Augusti divisionem septimam Italiae regi-onem constituit. Tria ejus fuere apud scripto-res antiquos (Anni Viterbiensis nugamenta missa facimus) nomina. Dicta enim fuit Tyrrhenia, Etruria, Tuscia. Tyrrhenia vel à Tyrrheno Herculis nepote has terras tenente, nomen ha-bere creditur, vel à turribus seu tyrsis, id est ædi-ficiis munitioribus, quibus uti solebant Tyrrhe-ni. Etruria sic dicta est, quasi ἐτρύρα, quia ejus fines extendebantur usque ad primam ripam Tiberis. Nam ἐτρύρα est alter, & ἐπὶ τῇ ἑλευ, à sa-crificando. Fuisse enim Etruscos religionis suae rituumque sacrorum observantissimos comperit. Nec aliam ob causam à thu-re vocem illam derivat Paulus Diaconus. Festus à Tusco rege, Herculis filio, denomina-tum scribit: quod etiam hodie obtinet, Toscano enim vulgò audit. Fines ejus ab ortu sunt Tibe-ris Latiumque: ab occasu Macra & Liguria, à Septentrione Apenninus, ubi Umbria, Galliae-que togata pars, à Meridie mare inferum, quod inde Tuscum & Tyrrhenum vocatur. Strabo longam eam facit stadiis bis mille quingentis, hoc est, si milliari octo demus stadia, milliari-bus circiter trecentis supra duodecim. Discre-pant tamen in longitudinis supputatione Geo-graphi, dum alii per mediterranea loca, alii juxta littoris oram extremam & sinus, alii, qua naves oram legunt, longitudinis mensuram exi-

gunt. Latitudo ejus hic illic varia est, maxima verò inter Populonium promontorium & Arni fontes. Circuitus septingentis millibus passuum mensuratur. Regio partim plana est, partim montosa, segetibus, arboribus pomiferis, vi-neisque nobilissimis abundans. Vina fert præ-stantissima, qualia sunt Trebiana, Apiana, Senensia, aut quæ in agro Vulsinio, aut ad oppidum montis Falconis premuntur. Cato Etruriam in tres gentes dividit, Maritimam & Mediterraneam, quæ rursus duplex. Prima cir-ca mare inferum inter Macrae & Tiberis ostia fines habebat; altera in mediterraneo à Tiberi ad juga Cyminia, quam Larthenianam olim Tusci cognominarunt, à Lartheniano urbe me-tropoli. Tertia gens à jugis Cyminiis ad Pisto-rium diffundebatur. Porro veterum Etruscorum maximum fuit in Italia nomen. Ab his populus Romanus sellam curulem, togam prætextam, fasces, trabeas, lictores, auguria, phaleras, an-nulos, paludamenta, ornamenta triumphalia, togas pictas, tunicas palmatas, aliaque permul-ta mutuatus est. Etrusci primi domibus porticu-s addiderunt, in quas concurrentium servo-rum turba diverteret. Nominis amplitudinem testantur, Romæ Tuscus Vicus, in Latio Tusculum & Tusculanum; disciplinam illud, quod Romani eo filios suos cum litteris tum moribus institu-entos mittebant. Trecenta Vmborum oppi-da ab Etruscis debellata memorat Plinius. Vr-bes Etruriae duodecim antiquis celebratae fue-runt: Luca, Pisa, Populonia, Volaterræ, Agil-lina, Fessula, Rusellana, Aretium, Perugia, Clusi-um, Phaleria & Vulsinia. Accessere postea Flo-rentia, Pistorium & mons Politianus. Incolæ hodie ingenio, consilio, manu, lingua promti sunt. Idiomate utuntur, quod præ cæteris Italiae di-alectis ob elegantiam censetur nitidissimū, do-centibus id abunde poetis, oratoribus, aliisque scri-ptoribus, quos habuerunt habentque purissimos ac doctissimos. Specialiores Etruscorum popu-li leguntur Vejentes, Falisci, Tarquinienfes, alii-que. Cum Vejentibus crebra fuere populo Romano bella, donec anno ab urbe condita CCCLVIII, M. Furius Camillus dictator dictus, Faliscis pri-mum & Capenatibus fufis castrisque exutis, ad Vejos profectus, cuniculo in arcem aëto, ur-bem ipsam decimo ejus belli anno cepit, & maxima præda potitus, Iunonis etiam signum Romam delatum in Aventino, extructo ibi templo, locavit; quum clarissimum de Vejenti-bus in urbem triumphum equis albis vecto cur-ru invexisset. Falisci sedes habuerunt ad dexte-riorem Palae ripam, ad Vulsinium lacum, lon-ge late-

Finitimi.

Nomina.

Termini.

Longitudo.

Latitudo.

Regionis Qualitas.

Indoles.

Populi ve-teres.